

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 listopada 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. I C 227/17, z powództwa A. S., K. W. i S. W. przeciwko (...) Bankowi Spółdzielczemu w M., Sąd Rejonowy w Zgierzu:

1. oddalił powództwo;
2. nie obciążył powodów obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2013 roku, wydanym w sprawie I Ns 1327/12 Sąd Rejonowy w Zgierzu stwierdził, iż spadek po J. K. zmarłym w dniu 13 września 2007 r. na podstawie ustawy nabyli: żona Z. K. oraz córka A. S. po 1/3 każda z nich oraz wnuki K. W. i S. W. po 1/6 części spadku każdy z nich z dobrodziejstwem inwentarza. W punkcie 4. postanowienia Sąd zlecił Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu M. D. sporządzenie spisu inwentarza po J. K..

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie I Co 1717/15 nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty wydanemu przeciwko J. K. i Z. K. w sprawie I Nc 152/07 przeciwko spadkobiercom z ograniczeniem ich odpowiedzialności do wartości ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku na rzecz wierzyciela (...) Banku Spółdzielczego w M..

(...) Bank Spółdzielczy w M. wszczął przeciwko spadkobiercom postępowania egzekucyjne w sprawie Km 62/17, o czym komornik zawiadomił dłużników pismem z dnia 17 stycznia 2017 r.

W dniu 1 marca 2017 r. A. S. złożyła do komornika M. D. wnioski o sporządzenie spisu inwentarza. W dniu 22 sierpnia 2017 r. komornik sporządził protokół spisu inwentarza, w której wartość czynną spadku ustalił na 33.150 zł. W dniu 31 sierpnia 2017 r. komornik sporządził uzupełniający spis inwentarza o wartość spadku -1.415,24 zł.

A. S. osiąga wynagrodzenie w kwocie 2.500 zł brutto, 700 zł alimentów i świadczenie 500+. Ma na utrzymaniu troje uczących się dzieci. Stałe miesięczne koszty utrzymania wynoszą 1.500 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zebranych dowodów uznanych za wiarygodne. Stan faktyczny był bezsporny.

Na podstawie tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlega oddaleniu jako bezzasadne.

Sąd pierwszej instancji powołując się na treść art. 840 § 1 k.p.c. wskazał, że w rozpoznawanej sprawie nie zostały spełnione przesłanki pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Powodowie wywodzili swoje roszczenie z faktu nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W tytule wykonawczym zastrzeżono, iż odpowiedzialność dłużników ograniczona została do stanu czynnego spadku. W trakcie niniejszego postępowania sporządzono spis inwentarza.

W rozpoznawanej niniejszej sprawie spełnione zostały zdaniem Sądu Rejonowego wymogi określone w art. 792 k.p.c. W tym stanie faktycznym powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na sytuację majątkową powodów i ich usprawiedliwione subiektywne przekonanie o zasadności powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając Sądowi pierwszej instancji pominięcie dowodu, że z czynnej wartości spadku została zaspokojona część zobowiązań na rzecz wierzyciela Spółdzielni Mieszkaniowej w O.. Powodowie wnieśli o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w zakresie ponad kwotę czynnej wartości spadku do kwoty 11.745,82 zł.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne.

Bezspornym jest, że w dniu 31 sierpnia 2017 roku sporządzony został uzupełniający spis inwentarza, w którym ustalono wartość czynną spadku na kwotę 33.150,00 zł oraz stan bierny spadku na kwotę 31.734,76 zł, obejmujący m. in. zadłużenie w O. Spółdzielni Mieszkaniowej w kwocie 3.174,86 zł. Różnica tych dwóch wartości wynosi 1.415,24 zł, co stanowi wartość czystą spadku. Niespornym jest również treść postanowienia z dnia 21 stycznia 2016 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie o sygn. I Co 1717/15, o nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko spadkobiercom dłużników z ograniczeniem ich odpowiedzialności do wartości stanu czynnego spadku.

W kontekście dokonanego spisu inwentarza i uwzględnionych w nim kwot zadłużenia (bierny stan spadku) odnotować należy wartość długu, podaną przez O. Spółdzielnię Mieszkaniową w O. w wysokości 3.174,86 zł. Powodowie zaś wywodzili, że wcześniej, bo w 2014 r. spłacili znacznie wyższą kwotę zadłużenia, wyliczoną przez tę spółdzielnię w ramach rozliczenia finansowego wkładu mieszkaniowego związanego z opróżnieniem lokalu (pismo z 23.04.2014 r. –k.56). Powodowie wywodzili, że w ramach tego rozliczenia spłacili również zadłużenie spadkodawcy, co w sposób oczywisty jednak nie wynika z pisma Spółdzielni, na zadłużenie tam wskazane składają się bowiem różne pozycje, być może niektóre z nich dotyczą długu spadkodawcy. Wówczas uzasadnione byłoby stanowisko skarżących w zakresie spłaty wyższego zadłużenia na rzecz Spółdzielni, aniżeli wskazanego w spisie inwentarza.

Innymi słowy, powodowie twierdzili, że zaspokoiли wierzyciela – O. Spółdzielnię Mieszkaniową w O. przed sporządzeniem spisu inwentarza i wszczęciem egzekucji komorniczej, zaś w spisie inwentarza ta okoliczność kwotowo nie została w pełni uwzględniona. Wskazana rozbieżność między faktycznym zaspokojeniem przez powodów długów spadkodawcy a wykazaniem ich w spisie inwentarza w innej kwocie, zrodziła po ich stronie wątpliwość co do prawidłowości rozliczenia długów spadkodawcy w kontekście zasady odpowiedzialności za długi spadkowe z dobrodziejstwem inwentarza. Nie ulega bowiem wątpliwości, że uiszczona na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej kwota zadłużenia łącznie z dochodzoną przez pozwanego kwotą zadłużenia może przewyższyć wartość czynną spadku. Wyjaśnienia jednak wymagałoby ustalenie, czy stan zadłużenia spadkodawcy na dzień otwarcia po nim spadku w Spółdzielni Mieszkaniowej wynosił podaną w spisie inwentarza kwotę 3.174,86 zł czy też inną oraz czy uiszczenie wyliczonej w przywoływanym rozliczeniu kwoty miało związek z długiem spadkodawcy czy innym.

Jednakże przywołane powyżej wątpliwości, stanowiące również istotę apelacji nie mogą być podstawą powództwa opozycyjnego w sytuacji, gdy wskazana wyżej możliwa ewentualnie rozbieżność nie stanowi przesłanki z art. 840 k.p.c., a jedynie może wpływać na uzupełnienie spisu inwentarza o prawidłowo wyliczone długi spadkodawcy.

Powodowie są spadkobiercami dłużników J. K. i Z. K.. Zgodnie z art. 1031 § 2 k.c. w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku, co zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy w Zgierzu w treści postanowienia o nadaniu tytułowi egzekucyjnego klauzuli wykonalności przeciwko spadkobiercom

dłużników w związku z art. 792 k.p.c. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy otwiera to powodom – jako spadkobiercom dłużników, możliwość powoływania się na istniejące ograniczenie w toku postępowania egzekucyjnego (art. 837 k.p.c.), co dla swej skuteczności nie wymaga kwotowego określenia tego ograniczenia, gdyż wynika wprost ze spisu inwentarza.

W przedstawionych okolicznościach, powództwo było bezzasadne, jako, że nie została spełniona żadna z przesłanek pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności

w jakiegokolwiek części, wymienionych w art. 840 § 1 k.p.c.. Do przesłanek, wskazanych w treści przywołanego przepisu nie należy zastrzeżone w tytule wykonawczym ograniczenie odpowiedzialności dłużników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 1996 roku, sygn. II CKN 7/96, publ. OSNC 1997/4/39).

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym

z urzędu, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Zważywszy jedynie na wynik kontroli instancyjnej, zasada odpowiedzialności za wynik procesu, określona w art. 98 k.p.c. winna stanowić podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Jednakże, w rozpoznawanej sprawie zachodzą, w ocenie Sądu Okręgowego podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów. Wynika to z uwzględnionych już przez Sąd I instancji okoliczności, że powodowie znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, stąd zrozumiałe są ich dążenia do zabezpieczenia swoich interesów majątkowych. Okoliczności te usprawiedliwiają również to, że powodowie przekonani byli o słuszności swoich twierdzeń, mimo treści wyroku Sądu I instancji oraz jego uzasadnienia, wadliwie interpretując w kontekście wywiedzonego powództwa, a następnie apelacji, skutki dokonania spłaty zadłużenia na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej, przed sporządzeniem spisu inwentarza i nieuwzględnieniem tej okoliczności. Zważywszy zarówno na sytuację materialną i życiową powodów, jak też okoliczności związane z przebiegiem procesu, Sąd Okręgowy nie obciążył skarżących kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej.